

Sygn. akt III AUz 6/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawińska
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran (spr.) SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku L. F.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w P.

o wysokość świadczenia

na skutek zażalenia wnioskodawcy L. F.

na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

z dnia 9 listopada 2012 r. sygn. akt VIII U 2365/12

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2012r., VIII U 2365/12, Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił wniosek L. F. o wyłączenie sędziego podnosząc w uzasadnieniu, iż nie zachodzi żadna z ustawowych przesłanek określonych w art. 48 i 49 k.p.c. do wyłączenia sędziego.

Zażalenie na to postanowienie w całości złożył L. F. zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego wskutek nierozpoznania istoty sprawy, nadto niewyjaśnienie żadnych okoliczności faktycznych związanych z zarzutami do postawy sędziego na rozprawie, która już na tym etapie doprowadziła do pozbawienia odwołującego dyspozycyjności formalnej – korzystania z uprawnień i środków procesowych przewidzianych przepisami k.p.c. ważnych dla rozstrzygnięcia problemu a nadto sprzeczność pomiędzy zebrany materiał dowodowy a ustaleniami sądu;

2. rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego wskutek błędnej wykładni, która między innymi była podstawą sformułowania sentencji wadliwego postanowienia, bo nie odnoszącego się do zaistniałych faktów i okoliczności sprawy.

Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 48 § 1 k.p.c. sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy:

- 1) w sprawach, w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziału na jego prawa lub obowiązki;
- 2) w sprawach swego małżonka, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia;
- 3) w sprawach osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem albo był radcą prawnym jednej ze stron;
- 5) w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jako też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator;
- 6) w sprawach o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, jeżeli brał udział w wydaniu tego orzeczenia.

W myśl § 2 tego przepisu powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

W myśl art. 49 k.p.c. niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48, sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Przepis art. 49 k.p.c. reguluje wyłączenie sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony. Podstawą takiego żądania lub wniosku jest istnienie okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w każdej sprawie. Ustawa nie przytacza wskazówek co do rodzaju okoliczności mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Nie wystarczą zatem jakiejkolwiek okoliczności zachodzące w odniesieniu do osoby sędziego, lecz takie, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego. Intencją ustawodawcy nie było ustanowienie surowszych wymagań skoro wystarczą okoliczności, które mogłyby wywołać taką wątpliwość. Strona powinna przytoczyć konkretne okoliczności, na podstawie których wyraża uzasadnioną obawę braku bezstronności sędziego. Mogą one dotyczyć stosunków pozasądowych istniejących jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego, jak i okoliczności zaistniałych na poszczególnych etapach procesu czy też poszczególnych czynności procesowych. W aktualnym brzmieniu art. 49 mogą to być stosunki zarówno towarzysko-służbowe, osobiste lub też przyjacielskie, jak i powiązania majątkowe, finansowe, kredytowe (por. Tadeusz Żyżnowski, Komentarz do k.p.c. – Lex Omega)

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 października 1993 r., I CO 37/93, wyraził pogląd, że stosunek osobisty, o jakim mowa w art. 49, nie musi wynikać z bezpośredniej znajomości lub bliskiego związku sędziego i osoby występującej w procesie w charakterze strony, lecz może być pochodną zaistniałej sytuacji interpersonalnej, która wywołała wątpliwość co do bezstronności sędziego.

W analizowanej sprawie nie zachodzi żadna z ustawowych przyczyn wyłączenia o których mowa w art. 48 k.p.c. Skarżący nie wykazał także aby pomiędzy nim a sędzią Sądu Okręgowego I. P. zachodził jakikolwiek stosunek osobisty (o którym mowa w art. 49 k.p.c.) tego rodzaju, iż mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego.

Zarzuty dotyczące sposobu procedowania przez sąd nie mogą być przyczyną wyłączenia sędziego. Mogą być natomiast podnoszone w toku postępowania apelacyjnego przy rozpoznawaniu sprawy co do istoty lub w toku zażaleń.

Samo przeświadczenie strony co do tego, że sędzia prowadzi proces wadliwie, zwłaszcza nieobiektywnie, nie jest przesłanką do żądania wyłączenia sędziego. Strona może zwalczać wadliwe orzeczenia wydawane przez sąd przy pomocy środków odwoławczych. Nie może natomiast, poprzez składanie nieuzasadnionego wniosku o wyłączenie sędziego, wpływać na skład sądu rozpoznającego sprawę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II PK 344/09, OSNP 2011/21-22/271)

Jeśli chodzi o sposób prowadzenia rozprawy i udzielanie głosu stronom wskazać należy, iż to przewodniczący kieruje tokiem rozprawy nadto jeżeli to możliwe, jeszcze przed wszczęciem postępowania dowodowego winien przez zadawanie pytań stronom ustalić, jakie z istotnych okoliczności sprawy są między stronami sporne i dążyć do ich wyjaśnienia (art. 210, 212 k.p.c.).

Przewodniczący otwiera rozprawę, zarządzając jednocześnie jej wywołanie, a następnie prowadzi ją i zamyka, upoważnia do zadawania pytań i ogłasza orzeczenia; może odebrać głos, gdy przemawiający go nadużywa, jak również uchylić pytanie, jeżeli uzna je za niewłaściwe lub zbędne (art. 155 k.p.c.). Poza ogólnymi zadaniami natury procesowej przewodniczącemu - z tytułu kierownictwa rozprawą - przysługują ponadto szczególne uprawnienia natury porządkowej (w ramach tzw. policji sesyjnej sądu). Gdy natomiast sprawa jest rozpoznawana w składzie trzyosobowym, jest on także odpowiedzialny za prawidłowe kierowanie rozprawą i zapewnienie jej porządku (art. 48-52 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych Dz.U.2001.98.1070).

Charakter działalności sądu na rozprawie wymaga, aby przebiegała ona w atmosferze powagi, zdyscyplinowania i podporządkowania się uczestników procesu oraz osób postronnych kierownictwu przewodniczącego. W związku z tym przewodniczący może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek czynności sądowych, a po bezskutecznym upomnieniu może ją wydalic z sali rozpraw. Natomiast sąd (a nie przewodniczący) może wydalic z sali uczestników sprawy i to tylko wtedy, gdy - mimo uprzedzenia przez przewodniczącego o skutkach procesowych ich nieobecności - nadal zachowują się niewłaściwie. W razie cięższego naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sądowi, innemu organowi lub osobom biorącym udział w sprawie, sąd może skazać na karę porządkową grzywny do wysokości dwukrotnego najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników lub karę pozbawienia wolności do siedmiu dni (art. 49 § 1 p.u.s.p.). – por. Rozpoczęcie rozprawy, Bładowski Bogdan, Metodyka pracy sędziego cywilisty, Oficyna 2009.

Okoliczność, iż przewodnicząca w osobie SSO I. P. na rozprawie w dniu 6 listopada 2012r. wezwała ochronę nie świadczy o braku bezstronności sędziego. Są to uprawnienia przewodniczącego mające zapewnić prawidłowy tok rozprawy. Przewodniczący wydaje wszelkie zarządzenia niezbędne do utrzymania na sali sądowej spokoju i porządku w ramach przewidzianej prawem tzw. policji sesyjnej. Skorzystanie z tych uprawnień nie dowodzi barku bezstronności sędziego. Okoliczność ta nie została wykazana przez skarżącego.

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie Sądu I instancji było zatem prawidłowe.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c.

/SSA Iwona Niewiadowska-Patzer/ /SSA Marta Sawińska/ /SSA Ewa Cyran/